

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET ONDERWIJS, DE
NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND
EN DE LANDBOUW

COMMISSION DE L'ECONOMIE, DE LA POLITIQUE
SCIENTIFIQUE, DE L'EDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES
NATIONALES, DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

dinsdag

19-02-2002

14:00 uur

mardi

19-02-2002

14:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen:</i>	<i>Commandes:</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel.: 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél.: 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax: 02/549 82 74</i>	<i>Fax: 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail: alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail: aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Samengevoegde vragen van	1
- de heer Koen Bultinck aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "de inplanting van windmolenparken voor de kust" (nr. 6224)	1
- de heer Yves Leterme aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "de inplanting van windenergieparken voor de Belgische Kust" (nr. 6239)	1
<i>Sprekers: Koen Bultinck, Yves Leterme, voorzitter van de CD&V-fractie, Olivier Deleuze, staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling</i>	
Interpellatie van de heer Ferdy Willems tot de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid, over "het niet overmaken, op het einde van de legislatuur, van ministeriële archieven aan het Algemeen Rijksarchief" (nr. 1112)	10
<i>Sprekers: Ferdy Willems, Charles Picqué, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid</i>	
<i>Moties</i>	16
<i>Sprekers: Charles Picqué, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid</i>	
Vraag van de heer Ferdy Willems aan de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid, over "de toenemende mate waarin de grijze materie België verlaat" (nr. 6356)	17
<i>Sprekers: Ferdy Willems, Charles Picqué, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid, Pierre Lano</i>	

SOMMAIRE

Questions jointes de	1
- M. Koen Bultinck au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint au ministre de la Mobilité et des Transports, sur "l'installation de parcs à éoliennes à la côte" (n° 6224)	1
- M. Yves Leterme au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint au ministre de la Mobilité et des Transports, sur "l'installation de parcs à éoliennes au large de la côte belge" (n° 6239)	1
<i>Orateurs: Koen Bultinck, Yves Leterme, président du groupe CD&V, Olivier Deleuze, secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable</i>	
Interpellation de M. Ferdy Willems au ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes, sur "la non-transmission, à la fin de la législature, d'archives ministérielles aux Archives générales du Royaume" (n° 1112)	10
<i>Orateurs: Ferdy Willems, Charles Picqué, ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes</i>	
<i>Motions</i>	16
<i>Orateurs: Charles Picqué, ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes</i>	
Question de M. Ferdy Willems au ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la politique des grandes villes, sur "le phénomène, de plus en plus inquiétant, de la fuite de cerveaux" (n° 6356)	17
<i>Orateurs: Ferdy Willems, Charles Picqué, ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes, Pierre Lano</i>	

COMMISSIE VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET
ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE
MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW

van

DINSDAG 19 FEBRUARI 2002

14:00 uur

COMMISSION DE L'ECONOMIE,
DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE,
DE L'EDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES
ET CULTURELLES NATIONALES,
DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

du

MARDI 19 FÉVRIER 2002

14:00 heures

De vergadering wordt geopend om 14.12 uur door de heer Jos Ansoms, voorzitter.
La séance est ouverte à 14.12 heures par M. Jos Ansoms, président.

De voorzitter: De vraag nr. 6074 van de heer Luc Goutry wordt naar een latere datum verschoven.

01 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Koen Bultinck aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "de inplanting van windmolenparken voor de kust" (nr. 6224)

- de heer Yves Leterme aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "de inplanting van windenergieparken voor de Belgische Kust" (nr. 6239)

01 **Questions jointes de**

- M. Koen Bultinck au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint au ministre de la Mobilité et des Transports, sur "l'installation de parcs à éoliennes à la côte" (n° 6224)

- M. Yves Leterme au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint au ministre de la Mobilité et des Transports, sur "l'installation de parcs à éoliennes au large de la côte belge" (n° 6239)

01.01 **Koen Bultinck** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, enige tijd geleden hebben wij kunnen vaststellen dat u een beslissing hebt genomen inzake de vestiging van windmolenparken voor de Vlaamse kust en dat u één concessie hebt uitbesteed. Een belangrijk element is dat wij vaststellen dat u de knoop politiek doorhakte een week voor de beslissing moest worden genomen. Dit geeft ons de indruk dat u geen rekening houdt met een aantal kritische opmerkingen uit de streek zelf.

Van een groene staatssecretaris hadden wij wel iets anders verwacht. Waar is de tijd dat men het in de groene beweging had over inspraakavonden? Eenmaal men aan de andere kant van de barrière zit, worden blijkbaar heel snel beslissingen genomen zonder rekening te houden met inspraakavonden.

01.01 **Koen Bultinck** (VLAAMS BLOK): Le secrétaire d'Etat aurait pris une décision concernant l'implantation d'un parc à éoliennes à la côte et aurait déjà octroyé une concession à cet effet. Il a pris cette décision une semaine plus tôt qu'annoncé, ce qui confirme notre sentiment qu'il n'accorde aucune attention à la participation des personnes concernées. Le secrétaire d'Etat a permis à l'ASBL Stadsland organiser une série de soirées de

Mijnheer de staatssecretaris, toch hebt u de schijn weten hoog te houden. Niet toevallig hebt u de vzw Stadsland, een vormingsorganisatie met zetel in Antwerpen en met links naar de groene beweging, een aantal informatieavonden laten houden. Blijkbaar was het besef doorgedrongen dat niet iedere burger een dossier van bijna 1000 pagina's kan inkijken en iedere dag het Belgisch Staatsblad leest.

Een tweede element in dit dossier is dat de provinciale visserijcommissie reeds in het najaar 2001 zeer duidelijk stelling heeft genomen en terecht zeer kritisch was. Wij willen – wellicht net zoals de heer Leterme – zeer sterk de klemtoon leggen op het belang van de visserijsector voor de kustbewoners.

Ten derde, wil ik het hebben over de landschappelijke waarde en de mogelijke toeristische impact. Na een muur van appartementen worden wij nu geconfronteerd met de dreiging van een muur van windmolens. Ik hoop dat er toch nog enige groene gevoeligheid bestaat voor de visuele pollutie. Een aantal mensen heeft zich in dit dossier trouwens sterk geprofileerd, met name de ere-administrateur-generaal van de GOM-West-Vlaanderen die duidelijk de dreiging voor het kusttoerisme onderstreept.

Er zijn een aantal opties genomen en adviezen ingewonnen. Ik verwijs naar de Raad van Bestuur van Westtoer die ook kritisch stond tegenover uw plannen; ik verwijs naar de beheerseenheid van het mathematisch model van de Noordzee dat een aantal kritische tonen heeft laten horen. Toen de CREG op 8 november kleur bekende was ook daar enige kritiek op uw plannen te horen en wou men dat er rekening werd gehouden met de reducering van de mogelijke hinder door de windmolenparken.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, ik kom tot een aantal korte, pertinente vragen. Ten eerste, zou ik graag eens polsen naar de resultaten van de zogenaamde inspraakavonden. Ten tweede, in welke mate hebben de inspraakavonden en de adviezen van allerlei organen u gestuurd met betrekking tot een eindbeslissing om een eerste concessie in de windmolenparkproblematiek toe te kennen?

Met de volgende vraag verwijs ik naar een antwoord op mijn schriftelijke vraag aan de vroegere federale VLD-minister van Landbouw en Visserij. De heer Gabriels zei daarin zeer duidelijk dat hij voor de visserijsector een aantal beschermende steunmaatregelen wenste waarbij er een compensatie moest komen indien de plannen zouden worden uitgevoerd. Mijn concrete vraag is of u rekening zult houden met de uitspraken van een gewezen regeringscollega, mijnheer de staatssecretaris?

Bent u er tot slot nog steeds van overtuigd dat er een maatschappelijk en politiek draagvlak voor het project bestaat? Ik verwijs hierbij zeer kort naar een uitspraak van een ander lid van de meerderheid, de heer Aimé Desimpel. Op een nieuwjaarsdrink van de Kamer van Handel en Nijverheid in Ieper heeft hij zeer scherp en negatief uitgehaald en heeft hij gezegd dat het een absurd groen project is, zonder enige rugdekking. Dat kan tellen als uitspraak van iemand uit de meerderheid, die plotseling het dossier eens goed bekeken heeft.

concertation pour sauver les apparences.

L'an dernier, la commission provinciale de la pêche s'était exprimée en termes très critiques sur le projet. Au mur d'immeubles à appartements vient désormais s'ajouter un mur d'éoliennes. Il conviendrait que la secrétaire d'Etat tienne compte, dans sa décision, de la dimension esthétique et touristique du paysage. D'autres avis sont tout aussi critiques. C'est notamment le cas du conseil d'administration du Westtoer et de l'Unité de Gestion du Modèle Mathématique de la mer du Nord.

Qu'ont donné les soirées de concertation? Dans quelle mesure la décision finale du secrétaire d'Etat intègre-t-elle les avis qui ont été rendus? Le secrétaire d'Etat reste-t-il convaincu de la dimension sociale et politique de ce type de projet?

Vandaar dat ik hierover toch enige verduidelijking had gewenst.

01.02 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, allereerst wens ik te melden dat wij de doelstelling onderschrijven die de regering zich heeft gesteld met de uitvoering van Europese beslissingen, met name dat tegen 2004 3 procent van de energie moet worden geleverd door alternatieve energie. Desalniettemin hebben wij belangrijke kritiek op het concrete dossier die niet enkel werd ingegeven vanuit het klassieke Nimby-syndroom.

Ik heb een aantal vragen. Ten eerste, de mogelijke vestigingsplaatsen, namelijk de Wenduinebank of de Vlake van het Raan, zowel voor het project C-Power als voor het project Synergy, zijn visrijke gronden. De visserij aan onze Belgische kust vormt voor heel wat gezinnen een belangrijke rechtstreekse of onrechtstreekse bron van inkomsten. Ik vernam graag welke initiatieven er genomen worden om de belangen en de groeikansen van de sector te vrijwaren. Werd hierover overleg gepleegd? Welke contacten zijn er geweest met de visserijsector en welke afspraken werden er gemaakt? Heeft de sector hierin inspraak gehad?

Wat dat laatste betreft, verwijst naar een aantal belangrijke standpunten van de Bond Beter Leefmilieu, met name dat, zolang de mogelijkheden van windmolenparken op het land niet zijn uitgeput, men zich beter afzijdig zou houden van de zee. Gelet op uw verleden moet u toch enige sympathie hebben voor dat standpunt. Volgens de Bond Beter Leefmilieu is de ecologische impact daarvan te onbekend. Bovendien vraagt hij eerst eens het bewijs te leveren dat dergelijke bouw geen relevante impact heeft op de paai- en kraamplaatsen van de vissen na enkele jaren.

*Voorzitter: Arnold Van Aperen, voorzitter.
Président: Arnold Van Aperen, président.*

De beslissing met betrekking tot het windturbinepark werd individueel genomen. Wellicht zullen er nog initiatieven volgen. Er bestaan allerlei voornemens om de beperkte ruimte voor onze kust en in de Noordzee in te nemen. Zou het toch niet nuttig zijn om ter bewaring van het zeelandschap, te komen tot een soort ruimtelijk uitvoeringsplan, zoals dat op het land bestaat? Zou het tevens niet nuttig zijn om alle mogelijke belangen die met de zee te maken hebben, op een ordelijke manier tot hun recht te laten komen en dit in het kader van een afgewogen visie over ruimtelijke ordening? Wat denkt u van ons voorstel om te komen tot een ruimtelijk plan voor de Noordzee? Bent u bereid om in dat verband desgevallend internationale initiatieven te nemen?

Mijn derde vraag heeft te maken met de onvermijdelijke visuele vervuiling die afgewogen moet worden tegenover het economisch en ecologisch nut van het project. De eerste schepen van De Haan, Stefaan Beirens, en de ere-directeur-generaal van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij van West-Vlaanderen, de heer Van Hove, hebben over die visuele vervuiling al forse uitspraken gedaan. Met hand en tand verdedigen zij de onverzoenbaarheid met de landschapswaarde van onze Noordzee en onrechtstreeks dus ook de

01.02 Yves Leterme (CD&V): Si nous pouvons souscrire au projet visant à accroître la part de l'énergie durable, nous nous posons cependant un certain nombre de questions quant à l'implantation d'un parc à éoliennes au large de la côte flamande. Des questions qui ne sont certes pas inspirées par un syndrome NIMBY.

Les parcs à éoliennes seraient implantés sur les lieux d'importantes pêcheries, de sorte que l'aménagement et l'exploitation des parcs entraveraient les activités de pêche. Comment les intérêts des pêcheurs pourront-ils être combinés avec la présence des parcs à éoliennes?

Il n'existe toujours pas de plan d'aménagement du territoire pour la mer du Nord. Un tel plan est absolument indispensable avant de fixer un lieu d'implantation pour les parcs à éoliennes. Le secrétaire d'Etat partage-t-il cet avis?

Une implantation trop proche de la côte ne constituera-t-elle pas une pollution visuelle? Il est question d'une distance de 6 kilomètres par rapport à la côte.

L'importance du littoral dans notre économie est énorme: 80% de la population côtière vit du tourisme. Ces parcs ne risquent-ils pas de porter atteinte à l'attrait touristique de la côte?

Comment l'Unité de gestion du modèle mathématique pour la Mer du Nord évalue-t-elle l'effet sur l'environnement? Est-il exact qu'il n'y a pas encore eu de jugement en la matière? Un rapport d'incidence sur l'environnement permettra-t-il d'imposer des

aantrekkelijkheid van onze kust voor het toerisme.

Ten vierde, is er een studie of becijfering van de impact van die visuele vervuiling op het kusttoerisme waarvan toch nog altijd 80% van de beroepsbevolking aan de kust moet leven?

Mijn vijfde vraag is één van de belangrijkste. De Beheerseenheid van het Mathematisch Model. Uit Belga-berichten vernam ik dat u aan de tenuitvoerlegging van de rechten verbonden aan de toebedeelde concessie een opschortende voorwaarde verbindt op grond van de resultaten van een milieueffectenrapportage. U geeft nu een concessie en verwacht de MER in augustus 2003. Aan de hand van de resultaten van dat MER zal u besluiten of de concessie effectief geïmplementeerd kan worden. Hoe zit dat systeem in elkaar? Veronderstel, wat niet onwaarschijnlijk is, dat het MER zou leiden tot het voorstellen van bijkomende voorwaarden over de uitoefening van de rechten die in de concessie zijn vervat. Welke waarde heeft de concessie dan nog? Zullen die voorwaarden aan de concessiehouder, de naamloze vennootschap C-Power, dan nog opgelegd kunnen worden?

Ten zesde, welke veiligheidsnormen zal de beheerseenheid opleggen om mogelijke risico's bij de realisatie en de uitbating van die windenergieparken zoveel mogelijk te vermijden?

Ten zevende, één van de belangrijkste scheepvaartroutes in de Noordzee ligt op twee mijl van de betrokken vestigingsplaats van de vijftig turbines van de Wenduine-bank. Voorziet u in noodscenario's of rampenscenario's als er iets gebeurt met een vaartuig? Voorziet u bijvoorbeeld in een voldoende uitgerust scheepsvaartuig als zich een scheepsramp in de omgeving van een windmolenpark zou voordoen?

Ten achtste, welke houding nemen de verschillende federale of gewestelijke ministeries aan die bevoegd zijn voor de problemen met betrekking tot dat project? Hebben die ministeries advies verleend?

Ten negende, als groen staatssecretaris hebt u vooropgesteld dat er aan de bevolking ter plaatse belangrijke mogelijkheden zouden worden geboden om zich in het dossier te verdiepen en adviezen te formuleren. Welke zijn de besluiten van die inspraak? Zijn de verslagen van die inspraakavonden te onder meer Blankenberge, De Haan en Wenduine voor ons beschikbaar? Welke conclusies trekt u daaruit? Het staat niet in mijn schriftelijke vraag, maar graag verwijs ik uitdrukkelijk naar het standpunt dat vorige week werd ingenomen door de West-Vlaamse provincieraad onder impuls van onder meer provincieraadslid Guido Delcorte, kustbewoner. De West-Vlaamse provincieraad vindt de bouw van een windturbinepark in de Noordzee problematisch en kiest niet voor het project waarvoor nu een concessie is verleend, maar voor samenwerking met het project te Egmond-aan-Zee dat in samenwerking met de Nederlandse autoriteiten opgezet zou kunnen worden.

Tenslotte stel ik een vraag namens alle collega's. Iedereen heeft vernomen dat u een concessie hebt verleend. Daarover heb ik in het Belgisch Staatsblad echter nog niets gelezen. Mogelijk vergis ik mij. Kunt u het Parlement de documenten bezorgen waarin u de concessie verleent? Kunt u ook het document bezorgen waarin de voorwaarden worden uiteengezet die aan de verleende concessie zijn

conditions supplémentaires?

Quelles normes de sécurité seront-elles observées pour l'installation et l'exploitation des parcs d'éoliennes? Une des routes maritimes mondiales les plus fréquentées, empruntée notamment par des pétroliers avec des cargaisons dangereuses, passe à deux milles du site côtier du Coq prévu pour l'implantation des éoliennes. Quelles mesures sont-elles prises pour permettre d'agir en cas de naufrage à proximité du parc d'éoliennes?

L'avis des dix ministères responsables de la sécurité maritime a-t-il déjà été sollicité? Dans l'affirmative, quelle est la teneur de ces avis?

Quels enseignements le secrétaire d'Etat tire-t-il des soirées de concertation organisées dans plusieurs communes côtières?

Le conseil provincial de Flandre occidentale n'est guère enthousiaste à l'idée de voir installer un parc d'éoliennes au large de la côte belge. Il a même adopté une motion à ce sujet et accorde la préférence au projet pilote collectif d'Egmont-aan-Zee.

L'attribution des concessions a-t-elle déjà été publiée au *Moniteur belge*?

verbonden?

Mijnheer de voorzitter, ik verontschuldig mij voor die veelheid aan vragen, maar dat dossier, in handen van een groen staatssecretaris, roept aan de kust veel vragen op bij vissers, in de economische sector en ook bij milieubewuste mensen.

01.03 Staatssecretaris **Olivier Deleuze**: Mijnheer de voorzitter, ik antwoord eerst op de vragen van de heer Bultinck zoals ik die schriftelijk heb gekregen.

Wat was het resultaat van de gehouden inspraakronden? In De Haan is die fase afgelopen, in Knokke-Heist nog niet. Het is dus voorbarig om conclusies te trekken over die laatstgenoemde avonden. Wat De Haan betreft, is het rapport beschikbaar en door mij openbaar gemaakt via mijn website, dus deleuze.fgov.be. Daar kunt u het raadplegen.

Wat de tweede vraag betreft, mijn medewerkers houden reeds twee jaar de vinger aan de pols bij lokale overheden, drukkinggroepen, belangengroepen, de provincie enzovoort. De sprekers op de avonden waren voornamelijk lid van dezelfde belangengroepen. Dat betekent dat op die avonden vooral hun standpunten werden weergegeven.

Ten derde, ben ik ervan overtuigd dat het maatschappelijk politiek draagvlak concreet bestaat? Mijn antwoord luidt: ja.

Ook de heer Letermé heeft vragen gesteld. Het visgebied van de vissers is a priori de hele zee. Andere activiteiten die betrekking hebben op het oefengebied van de marine of op sportieve en toeristische toepassingen gaan reeds samen met de visvangst. Op dezelfde wijze wordt te land de oppervlakte die zou kunnen worden benut door de landbouwers, gedeeld met andere sectoren. Bepaalde mariene zones zijn waarschijnlijk gunstiger dan andere voor de visvangst, maar er moet worden genoteerd dat een windmolenpark met een vermogen van 100 megawatt slechts een oppervlakte vereist van ongeveer 15 vierkante kilometer, terwijl het hele zeegebied onder Belgische rechtsbevoegdheid ongeveer 3.500 vierkante kilometer bedraagt. De verhouding tussen de twee oppervlakten laat niet toe om a priori van een groot verlies gewag te maken. Anderzijds wordt de inrichting van een dergelijke zone als gunstig beschouwd voor de visvangst, vermits daarin de activiteiten sterk zullen worden beperkt en de aanwezigheid van masten en sokkels van de windmolens hechttings- en ontwikkelingspunten zouden kunnen vormen voor diverse organismen die de voeding van de vissen bevorderen.

De commissie voor de regulering van de elektriciteit en het gas, belast met de raadpleging van de diverse administraties die bevoegd zijn voor de zee en die mij een voorstel van beslissing moet verstrekken, heeft geen enkele juridische basis vastgelegd die verplicht tot een vergoeding of er een toelaat. Het opstellen van een ruimtelijk plan voor de zee valt niet onmiddellijk onder mijn bevoegdheid. De wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu voorziet echter in de mogelijkheid om beschermde mariene zones te creëren. Dergelijke zones werden tot nu toe nog niet aangeduid. Aangezien zulks een bevoegdheid is van de minister van Leefmilieu, kan ik het geachte lid mededelen dat ik met haar overleg heb gepleegd om te

01.03 **Olivier Deleuze** secrétaire d'Etat: Les consultations sont terminées au Coq mais elles doivent encore avoir lieu à Knokke-Heist. On peut accéder sur mon site web à un rapport des propos échangés le premier soir. Mes collaborateurs prennent d'ailleurs depuis longtemps le pouls de toutes les intéressés et des groupes d'intérêt. Ce sont principalement ces derniers qui ont pris la parole lors des soirées de concertation. Je suis convaincu que ce projet de parc d'éoliennes repose sur une assise sociale suffisante. Voilà ce que je pouvais répondre à M. Bultinck.

La mer s'étend au total sur 3500 km², dont la majeure partie est une zone de pêche. La marine s'y livre à des exercices. Un parc à éoliennes de 100 mégawatts requiert à peine 15 km². On peut donc difficilement parler d'une perte importante en surface.

La Commission de régulation du gaz et de l'électricité n'a relevé aucune base juridique qui donnerait lieu au paiement obligatoire ou éventuel d'une indemnité.

L'élaboration d'un plan d'aménagement du territoire marin ne relève pas de mes compétences. La ministre de l'Environnement est habilitée à créer des zones marines. J'ai organisé avec elle une concertation pour éviter que des projets de parcs à éoliennes ne portent sur des zones maritimes protégées.

L'aménagement d'un parc d'éoliennes à quelques kilomètres de la côte ne suscite pas une opposition démesurée.

vermijden dat de projecten voor de installatie van windmolens zich bevinden in beschermde maritieme zones.

De kwestie van visuele hinder is een relatief subjectieve notie. Uit de ondernomen openbare raadplegingen van de voorbije weken bleek er geen grote oppositie ten opzichte van windmolens die op een aantal kilometer afstand van de kust zullen liggen.

In België werd geen enkele studie uitgevoerd over het effect van de vestiging van parken op de toeristische activiteit. Veel mensen zouden het echter boeiend kunnen vinden om deze installatie te bekijken. Het effect is dus onmogelijk te bepalen. In het buitenland, in Nederland, Duitsland of Denemarken wijst niets op een negatieve invloed op de toeristische activiteit.

Zoals bepaald door twee goede wetten van de vorige legislatuur van januari en april 1999 over de installatie van windmolens in zee, is er inderdaad enerzijds, een concessie door het lid van de regering bevoegd voor Energie en anderzijds, een toelating van de minister van Leefmilieu. Deze twee toelatingen vormen – als ze worden toegestaan – cumulatieve voorwaarden voor de vragende partij.

De diverse besturen die over bevoegdheden beschikken inzake de Noordzee werden geraadpleegd teneinde hun bemerkingen te noteren over eventuele veiligheidsmaatregelen. In het bijzonder zijn de zeevaartpolitie en het bestuur van de maritieme zaken en scheepvaart betrokken. De voorstellen van deze besturen dienen als basis voor de veiligheidsmaatregelen. Op dit ogenblik bestaat er een schriftelijk akkoord tussen de zeevaartpolitie en C-Power over veiligheidsmaatregelen, camera's, radars, enzovoort.

Er werd rekening gehouden met het bestaan van de verschillende scheepvaartroutes bij de keuze van de aanvragen van domeinconcessies. Dit heeft natuurlijk als basis gediend voor de studie van de betrokken besturen.

Het koninklijk besluit van 20 december 2000 betreffende de voorwaarden en de toekenning van de domeinconcessies voor de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden in de zeegebieden, waarover België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht, voorziet in de raadpleging van de verschillende betrokken departementen. De raadpleging wordt door de CREG gedaan, die mij haar voorstel voorlegt. Op basis daarvan laat ik het besluit inzake de concessie met haar specifieke verplichtingen uitwerken. Het advies van de CREG is in ieder geval openbaar en staat op de website.

Bovendien werd de subcommissie Noordzee van de interministeriële economische commissie sedert de aanvang van de projecten door mijn bestuur geïnformeerd. Deze benadering heeft de verschillende besturen toegelaten om hun advies met volle kennis van zaken uit te brengen. Ik heb reeds geantwoord dat het verslag van de inspraakavond beschikbaar is op de website.

Tot slot nog drie elementen. Ten eerste, het ministerieel besluit is inderdaad nog niet genomen. Ik heb hiervoor nog twee weken. Het technisch document is dus nog niet klaar. Daarom hebt u daarover nog niets in het Staatsblad vernomen. Dit ministerieel besluit zal

Il n'existe aucune étude prouvant que le parc à éoliennes pourrait avoir un effet néfaste sur le tourisme. Aucune preuve en ce sens n'a même été apportée à l'étranger.

Deux bonnes lois fixent les conditions cumulatives pour l'implantation de parcs à éoliennes: les lois de janvier et avril 1999. Les départements de l'Energie et de l'Environnement imposent tous deux des conditions.

La police maritime et les instances maritimes ont été associées aux discussions relatives à la sécurité. Aucun problème ne se pose à cet égard. La décision a bel et bien tenu compte des routes maritimes existantes, y compris, bien sûr, dans la perspective de la sécurité.

La procédure d'octroi des concessions en zones maritimes, telle que fixée dans l'arrêté royal du 10 décembre 2000, prévoit la consultation des différents départements concernés. Cette concertation a été organisée, notamment par la CREG. Cet avis peut être consulté par tous. La sous-commission de la mer du Nord a, elle aussi, été informée.

Aucun arrêté ministériel n'a encore été pris; c'est pourquoi vous n'avez encore rien trouvé dans le *Moniteur belge*. Cet arrêté ministériel énoncera les conditions d'octroi des concessions. C-power a été informé de ces conditions par courrier. Votre commission peut en prendre connaissance.

C-power est prête à indemniser les pêcheurs pour les pertes éventuelles qu'ils subiraient pendant la construction du parc. Aucun indice d'effet négatif de tels parcs sur l'avifaune n'a été observé dans les autres pays. C-power a chargé un expert d'étudier le problème.

duidelijke voorwaarden voor het geven van de concessie formuleren. Zoals in het koninklijk besluit werd omschreven, heb ik reeds een brief aan C-Power geschreven met deze voorwaarden. Ik zal deze brief aan de commissie bezorgen. De voorwaarden zullen in het ministerieel meer nauwkeurig worden beschreven.

Ten tweede, inzake de compensatie voor de vissers is C-Power het ermee eens om een vergoeding te geven voor een eventueel verlies tijdens de bouw van het park. C-Power heeft deze informatie aan de vissers doorgegeven. Op basis van de cijfers die zij aan diverse instellingen hebben moeten geven, zal dus een compensatie aan de vissers worden gegeven.

Een derde punt betreft de vogels. Tijdens het laatste debat dat enkele maanden geleden plaatsvond in de Nederlandse Tweede Kamer, maakte de bevoegde instantie duidelijk dat er geen aanwijzingen bestaan, in Nederland noch in andere landen, volgens dewelke de bouw van offshoreparken zware gevolgen zou hebben voor de vogels. Ik voeg er meteen aan toe dat de Nederlanders nauwlettend toekijken op het gedrag van vogels.

C-Power aanvaardde, enerzijds, om aan de hand van toestellen op hun boten het gedrag van de vogels gade te slaan en, anderzijds, om een observatiepost te bouwen in een van de masten teneinde na te gaan of de bouw van offshoreparken in België een andere invloed zou hebben dan in Duitsland, Nederland en Denemarken.

01.04 Koen Bultinck (VLAAMS BLOK): Mijnheer de staatssecretaris, principieel hebben wij geen probleem met de ontwikkeling van alternatieve energieën, op voorwaarde evenwel dat men goed weet waarmee men bezig is.

Het wordt een klassiek gegeven in het kader van de openbaarheid van bestuur, dat alle ministers, zodra zij antwoorden verstrekken aan het Parlement, verwijzen naar de website. Dat is een belangrijk medium dat de politici meer moeten leren gebruiken. Hiermee heb ik evenmin een probleem – ook als Vlaams Blok'er ben ik een man van de wereld – al meen ik dat dit niet meteen wijst op openbaarheid van bestuur.

Mijnheer de staatssecretaris, heb ik het wel goed begrepen dat tijdens de aanvangsfase enige compensatie ten opzichte van de visserijsector kan worden overwogen? Voor de streekbewoners is dit een zeer belangrijk punt.

Voorts zei u nogal nonchalant dat uw medewerkers al gedurende twee jaar contacten onderhouden met de mensen op het terrein. Welnu, sta mij toe deze uitspraak te relativiseren. Immers, gelet op wat zich afspeelde op de provincieraad van West-Vlaanderen omtrent de zogenaamde inspraak en de contacten met de burgemeesters en de gouverneurs, twijfel ik aan een degelijk maatschappelijk debat ten gronde. In dat verband verwijs ik zelfs naar VLD-provincieraadslid, Jean Vyvey uit Oostende, die het in dat dossier had over een poppenkast in plaats van een breed maatschappelijk overleg.

Wat het economisch aspect van deze aangelegenheid betreft, verwijs ik naar een krantenartikel in De Morgen van 30 januari, waarin niemand minder dan Dirk Frantzen, professor aan de VUB, verklaart

01.04 Koen Bultinck (VLAAMS BLOK): Nous ne voyons aucune objection au développement des énergies alternatives, mais il faut que le projet soit bien réfléchi.

Est-il exact qu'une compensation sera prévue dans un premier temps pour le secteur de la pêche?

Le secrétaire d'Etat affirme que depuis deux ans, ses collaborateurs suivent de près l'évolution du dossier. Toutefois, j'ai entendu dire que les débats et soirées informatives qui sont organisés se résument à de simples bavardages.

Le secrétaire d'Etat s'est laissé convaincre par l'industrie de l'énergie éolienne. Je lui demande d'être à l'écoute des gens de la région: il entendra de sévères critiques.

dat het op economisch vlak onzinnig is windenergie te willen voorstellen als een valabel alternatief in het kader van de productie van elektriciteit.

Ik gun u het voordeel van de twijfel, mijnheer de staatssecretaris, maar er werden een aantal opmerkingen geuit in die zin dat u zich, zonder bewust te zijn van het kwaad dat u terzake aanricht, voor de kar van de windturbine-industrie dreigt te laten spannen. Het ware aangewezen aan de hand van duidelijke stellingnamen te laten blijken dat u zich niet op sleeptouw zult laten nemen en dat u het windmolenpark in deze concessie niet beschouwt als een groen paradepaardje. U weet dat aan de kust zware kritiek wordt geuit over deze windenergieparken en ik raad u aan aandachtig te luisteren naar deze opmerkingen. Misschien moet u eens doen zoals in de goede oude tijd waarin de groenen nog communiceerden met de mensen op het terrein en geen beslissingen namen vanuit een groene ivoren toren. Meng u onder de mensen ter plaatse en u zult gauw ondervinden dat er voor dit project geen maatschappelijk draagvlak bestaat.

01.05 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, neemt u mij volgende beeldspraak niet kwalijk, maar daarnet verzette u veel wind, maar gaf u weinig inhoudelijke antwoorden op de vragen die mede worden gesteld namens de verschillende betrokken bevolkingsgroepen van de kuststreek. U ging nogal vlot over de bezorgdheden van deze categorie.

Met betrekking tot de termijnen die aan de basis liggen van de procedure, werd in bepaalde mogelijkheden voorzien. U zei evenwel dat u terzake nog niets besliste.

U hebt met C-Power over de voorwaarden gecorrespondeerd, maar het ministerieel besluit houdende de toekenning van een concessie is nog niet genomen. Betekent zulks, mijnheer de minister, dat de komende weken een en ander nog kan veranderen ten opzichte van de op 29 januari gecommuniceerde informatie?

Mijnheer de staatssecretaris, uit uw antwoord blijkt dat u de kar voor het paard spant. U erkent dat zelf. U verklaart dat alleen in De Haan de inspraakavonden achter de rug zijn. In de andere gemeenten kunnen de inwoners hun mening nu nog geven, maar met die mening wordt geen enkele rekening gehouden, tenzij u mij bevestigt dat in de komende twee weken nog zaken kunnen veranderen. De bevolking wordt voor de gek gehouden en met een kluitje in het riet gestuurd. Het organiseren van inspraakavonden terwijl de beslissing al zou zijn genomen, is daarvan toch de perfecte illustratie.

Ik til vrij zwaar aan het derde punt. Ik zal de gouverneur en mijn collega's uit de CD&V-fractie in de provincieraad daarover inlichten. Waarover gaat het? U betitelt de provincieraad als een belangengroep. De provincieraad heeft, mede op voorstel van de heer Vyvey en de heer Decorte, een motie goedgekeurd waarin hij zich afzet tegen de concessie die u verdedigt. U beschouwt de provincieraad als een belangengroep waarmee u eigenlijk geen rekening hoeft te houden. U kunt zich het antwoord op de motie van de West-Vlaamse Provincieraad besparen. Die provincieraadsleden weten ondertussen dat hun mening niet ernstig wordt genomen.

01.05 Yves Leterme (CD&V): Dans sa réponse, le secrétaire d'Etat a, certes, déplacé beaucoup d'air, mais il n'a pas formulé de réponse aux nombreuses doléances des habitants de la côte.

Il semble donc que la décision définitive concernant les concessions n'a pas encore été prise. Ce répit signifie-t-il que des éléments importants dans ce dossier peuvent encore être adaptés? Le secrétaire d'Etat met la charrue devant les bœufs. Quelques soirées de discussion doivent encore se tenir, mais ces réunions n'ont un sens que si on est réellement disposé à tenir compte de l'avis des habitants du littoral.

Par ailleurs, le secrétaire d'Etat vient de qualifier le conseil provincial de la Flandre occidentale de groupe de pression. Les conseillers seront heureux de l'apprendre, ils sauront ainsi ce que le secrétaire d'Etat pense d'eux.

J'ai l'impression qu'au cours de la phase d'exploitation, les pêcheurs ne pourront compter sur aucune forme de compensation. Cela ne correspond pas aux déclarations faites par M. Gabriëls, ministre de

Ik kom tot mijn vierde opmerking. U zegt dat de visserijgronden een oppervlakte van meer dan 300 vierkante kilometer beslaan, terwijl het in de kwestie over nauwelijks 16 vierkante kilometer gaat. U vergeet dat de Wenduine-bank en de vlakte van Den Haan als paai- en kraamgebieden van essentieel belang zijn. Dat is niet zomaar een oppervlakte visserijwater; het zijn essentiële gebieden. Wij vernemen nu dat u de vissers gewoon in de kou laat staan. Er is geen vergoeding, behalve tijdens de werken, eventueel vrijwillig door C-Power te leveren. Voor de vissers is er geen enkele vergoeding.

Collega Bultinck citeerde daarstraks het antwoord van minister Gabriels op een vraag van hemzelf over de compensatie. Dit is de zoveelste keer dat de regering de bevolking iets wijsmaakt. Minister Gabriels beloofde destijds te voorzien in compensaties voor het economisch verlies na inplanting van de windturbines, maar u zegt nu dat zijn antwoord geen enkele waarde heeft. U lacht de vissers uit in hun gezicht. Er komt geen enkele economische compensatie.

Ten vijfde, u hebt mijn voorstel om een ruimtelijk uitvoeringsplan op te stellen, in aanvulling op de wet betreffende het mariene milieu, niet afgewezen. U verwijst daarvoor naar minister Aelvoet. U zegt dat u haar hebt betrokken in het overleg aan de basis van de procedure. Ik moet echter vaststellen dat mevrouw Aelvoet artikel 5 van de wet van 13 juni 1969 op het mariene milieu niet echt au sérieux neemt.

Mijn voorlaatste opmerking gaat over de adviezen van de ministeries. U antwoordt daar niet op, wellicht omdat de meeste van die adviezen negatief waren, tenzij u mij zo dadelijk een ander antwoord geeft.

Ten slotte, mijnheer de staatssecretaris, u hebt daarstraks gezegd dat visuele hinder een subjectieve notie is. Dat geef ik toe, maar rekening houdend met het economische en toeristische belang van onze kust moet men bijzonder op zijn hoede zijn. Ik stel vast dat de risico's op visuele hinder achter het bureau van de groene staatssecretaris anders zijn dan voor een kustbewoner. Dat bewijst alleen dat uzelf en uw politieke familie te weinig voeling heeft met de kustbewoners om te beseffen welk onheil u wilt aanrichten.

01.06 Staatssecretaris **Olivier Deleuze**: Mijnheer de voorzitter, ik geef enkele verduidelijkingen over mijn beslissing inzake C-Power. De informatieavonden in Den Haan gingen over het project van C-Power, terwijl de avonden in Knokke betrekking hadden op het project van Electrabel.

De beslissing werd genomen maar moet nog worden omgezet in een ministerieel besluit. U doet er goed aan het advies van de CREG na te lezen dat de standpunten van de verschillende departementen bundelt. Op die manier kunt u zich een andere opinie vormen over deze adviezen.

01.07 **Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, heb ik u goed begrepen dat u zegt dat het best mogelijk is dat u voor de Vlakte

l'époque. Ce gouvernement continue à mener les citoyens en bateau!

En ce qui concerne le milieu marin, j'ai l'impression que la ministre Aelvoet interprète la loi du 13 juin 1969 de manière assez singulière.

L'on ne réagit pas aux avis négatifs émis par les ministères.

Les nuisances visuelles sont qualifiées de notion subjective. Nous devons cependant, du point de vue des touristes et surtout des habitants de la côte, d'y être sensibles.

01.06 **Olivier Deleuze**, secrétaire d'Etat: La décision relative à C-power a été prise lors des soirées de concertation au Coq. Les soirées organisées à Knokke concernent Electrabel. Aucune décision n'y a encore été prise. J'attache donc bel et bien une grande importance à la participation.

En ce qui concerne les avis prétendument négatifs des ministères, votre perception semble différente de la mienne. Je vous conseille cependant de relire l'avis de la CREG.

01.07 **Yves Leterme** (CD&V): Le secrétaire d'Etat envisage donc

van het Raan – de inspraakprocedure terzake loopt nog - eveneens een concessie zult verlenen aan Synergie, het bedrijf van de Electrabel-groep? (...)

également d'accorder une concession à Electrabel pour la plaine de De Raan. Voilà qui est digne d'intérêt.

U ontkent niet dat het perfect mogelijk is dat u de volgende weken een concessie zult toestaan aan Electrabel om in de Vlake van het Raan windenergieparken uit te bouwen. Ik neem er akte van dat u dit niet ontkent. Het is perfect mogelijk dat de Noordzee eens te meer belast zal worden met een bijkomend park van windturbines ter hoogte van de Vlake van het Raan.

Qu'arrivera-t-il si l'EIE impose davantage de conditions? La concession tient-elle compte de cette possibilité?

Wat gebeurt er als de MER leidt tot het voorstellen van bijkomende voorwaarden voor de exploitatie van een windturbinepark op de Vlake van Wenduine? U hebt op deze vraag niet geantwoord. Kunnen er bijkomende voorwaarden worden opgelegd? Wordt hiermee rekening gehouden in de concessieovereenkomst?

Voorzitter: Jos Ansoms.

Président: Jos Ansoms.

01.08 Staatssecretaris **Olivier Deleuze**: Mijnheer de voorzitter, ik heb geantwoord.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

01.09 **De voorzitter**: De vraag nr. 6247 van mevrouw Simonne Creyf wordt naar een latere datum verschoven.

02 **Interpellatie van de heer Ferdie Willems tot de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid, over "het niet overmaken, op het einde van de legislatuur, van ministeriële archieven aan het Algemeen Rijksarchief" (nr. 1112)**

02 **Interpellation de M. Ferdie Willems au ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes, sur "la non-transmission, à la fin de la législature, d'archives ministérielles aux Archives générales du Royaume" (n° 1112)**

02.01 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, bij een eerdere vraag in plenaire vergadering heb ik gewezen op de rampzalige situatie van het wetenschappelijk onderzoek, wat de financiering, de gebouwen en het personeel betreft. Mijn vaststelling wordt nogmaals bevestigd. Mensen van het Algemeen Rijksarchief zeggen dat er tegenwoordig minder personeel is dan in 1913.

02.01 **Ferdie Willems** (VU&ID): J'ai déjà, à maintes reprises, mis en évidence la problématique de la recherche scientifique en Belgique: manque de moyens et d'infrastructure, saupoudrage des moyens, etc. J'aborderai aujourd'hui le problème spécifique des archives.

Ik begin mijn betoog met een aantal feiten inzake het archiefwezen.

Ten eerste, de eerste wetgeving terzake wordt beheerst door de Archiefwet van 24 juni 1955. U hoort het goed: 1955. Dat is voltooid verleden tijd; die wetgeving is compleet verouderd. Volgens de wetgeving hebben ministeriële bescheiden en archieven een ondubbelzinnig privé-karakter. Dat is trouwens bevestigd in een antwoord op een parlementaire vraag van 19 februari 1993. Er is een heel verschil tussen de situatie in België, die in de buurlanden Frankrijk en Nederland en die in de Verenigde Staten. In die landen bestaan er ook wel klachten over de materie, maar daar ga ik niet dieper op in. Dat zou ons te ver leiden.

Dans notre pays, les archives sont régies par une loi de 1955! Cette législation prévoit, par exemple, que les archives ministérielles ont un caractère privé, ce qui s'écarte des usages dans les pays voisins. A l'issue de son mandat, un ministre belge peut donc faire ce qu'il veut de ses archives ministérielles; il peut par exemple les détruire ou en faire don aux bonnes oeuvres. On connaît ainsi

Ten tweede, ik stel vast dat wij, naast de verouderde wetgeving, ook

nog een aantal eigenaardige, soms idiote, situaties kennen inzake het archiefwezen. Immers, wat mag een minister met zijn paperassen doen eens zijn legislatuur voorbij is? Ze zijn privé, ze zijn van hem. Hij mag ze dus vernietigen, weggooien. Ik som een aantal voorbeelden uit het verleden op, tragikomische voorbeelden soms. In de jaren zestig bleek het de gewoonte te zijn dat men met de archieven naar Mechelen trok waar ze in een leegstaande treinwagon werden verbrand. Een jaar of vijf geleden zijn plotseling 20.000 erkenningdossiers van gehandicapten verdwenen. Ze bleken vernietigd te zijn. In 1985 heeft de pers melding gemaakt van het feit dat het archief van een minister uit Damme op de stoep stond en dat de scouts het hebben meegenomen. Een van de scoutleiders was een historicus die het plezant vond die documenten in bezit te hebben en zo zijn de documenten bij KADOC geraakt.

Ik heb gelezen dat tegenwoordig vele archieven in Aartselaar terecht komen waar een of andere machine de paperassen versnipperd. Ik heb ook gehoord dat hetzelfde in Lokeren en Willebroek gebeurt. Ook daar blijken firma's te zijn die aan archiefversnippering doen. Een tijd geleden vond ik in de krant ook een bericht waarin stond dat minister Vanden Boeynants – de welbekende Brusselaar – zodanig verbitterd was dat hij het Rijksarchief heeft laten weten dat hij al zijn paperassen gewoon vernietigd had omdat hij ze toch in handen had.

Het vernietigen van archieven is een eerste mogelijkheid. U ziet nu tot welke komische incidenten dat leidt. Een tweede mogelijkheid is dat de betrokken documenten bewaard worden bij de familie van de minister, als een soort nalatenschap. In de Lumumba-commissie heb ik zo bijvoorbeeld ontdekt dat dit het geval was voor heel wat papieren van minister Gaston Eyskens en van minister Wigny. Ook in dat geval kan het tot heel idiote situaties komen – en ik weeg mijn woorden. Wij hebben bijvoorbeeld kunnen zien hoe het archief van Achiel Van Acker – toch niet onbelangrijk de Belgische politiek – door zijn kleinzoon in 1998 eerst te koop werd aangeboden aan een Brits veilinghuis en vervolgens in Brussel op een antiekmarkt, waarna het ten slotte uit pure schaamte toch niet verkocht is.

Een derde mogelijkheid is dat archieven terecht komen bij partij-instanties – dat komt vaker voor, bij vakbonden, bij KADOC, bij het socialistische archief Amsab, bij het liberale archief of bij het Archief en Documentatiecentrum van het Vlaams-Nationalisme. Ik wijs erop dat dit allemaal Vlaamse instellingen zijn. Aan Franstalige kant zijn er klachten dat er geen tegenhangers zijn.

Soms krijgen we regelrechte zuiveringen in onvervalste Oost-Europese stijl en blijkt bij de wisseling van een ministerie alles verdwenen: alle kasten leeg, documentatie weg, woordenboeken weg, kortom alles is de deur uit. Ik heb niemand minder dan de ministers Verwilghen en Reynders bij hun aantreden in 1999 in veel geuren en kleuren horen vermelden dat ze daar niet echt gelukkig mee waren. Minister Verwilghen ging zelfs een stap verder en zei dat hij zou laten onderzoeken of daar niets aan te doen is. Bij mij weten is dat onderzoek nog steeds niet beëindigd en ik wil aan minister Verwilghen vragen tot welke bevindingen hij is gekomen.

Ik had de eer één van de verslaggevers te zijn van de commissie Lumumba. Daar beschikten wij over de volgende archieven: de

des exemples d'anciens ministres qui ont offert leurs archives ministérielles aux scouts. D'autres ministres conservent leurs archives dans le cercle familial. C'est notamment le cas des familles Eyskens et Van Acker.

Il se peut aussi que les archives rejoignent, dans le meilleur des cas, les archives de syndicats, de mutualités et de partis politiques. Ainsi, le KADOC, à Louvain, constitue un important centre d'archivage qui conserve les archives de bon nombre de ministres sociaux-chrétiens.

Nous assistons même parfois à des «épurations» en règle, un ministre ne laissant rien à son successeur au cabinet. Nous avons notamment vécu cette situation lors de la passation de pouvoir en 1999.

Au sein de la commission Lumumba, nous avons fait à nos dépens l'expérience de l'éparpillement des nombreuses archives de notre pays. Certaines archives sont très mal tenues ou gérées. Nous devons nous demander ce que nous aurions pu découvrir si nous avions disposé de sources parfaitement tenues à jour.

Le 5 décembre dernier, j'ai demandé au ministre des Affaires étrangères selon quelles modalités je pourrais consulter ses archives. J'attends toujours sa réponse.

Les archives générales du royaume envoient un courrier à tous les ministres pour les inviter à leur remettre toutes leurs archives à la fin de la législature. Au terme de la législature précédente, 6 ministres ont répondu positive à cette invitation, 19 négativement et 15 ministres n'ont pas daigné répondre.

Le problème de l'archivage est même beaucoup plus aigu en Wallonie, où plusieurs villes ne

archieven van het Koninklijk Paleis, waarvan men uitdrukkelijk heeft gezegd dat die er rampzalig bijliggen; de verslagen van de Ministerraden; een aantal verslagen van de ministeriële departementen en de geheime archieven, dankzij de toepassing van de nieuwe wetgeving die op 1 juli 2000 in werking trad. Tenslotte hadden we ook privé-archieven, zoals het archief van de familie d'Aspremont-Lynden, dat precies door deze commissie toch in het Rijksarchief is geraakt.

Stel dat wij een andere wetgeving hadden, tot welke andere interessantere, dichter bij de waarheid staande conclusies hadden wij niet gekomen met de commissie Lumumba? Waren die archieven staatseigendom geweest, dan hadden wij heel wat andere zaken kunnen vinden.

Er zijn ook recente discussies, zoals die over het boek van Peter Verlinden rond een rapport uit de jaren '60-'61. Ook dat is weer een parodie op zichzelf. Er is ergens de een of de ander magistraat die een dossier heeft, er is ergens een dossier van Buitenlandse Zaken. Dat zit allemaal ergens in een kast en het is onvindbaar. Ook is er een dossier bij Cassatie, maar dat zou ons te ver leiden. Ik wil enkel aantonen dat dit probleem kan worden opgelost door deze zaken tot staatseigendom te maken. Op 5 december 2001 heb ik aan de minister van Buitenlandse Zaken gevraagd hoe het nu zit met het raadplegen van zijn archieven. Ik heb nog geen antwoord gekregen.

Een belangrijk moment in deze discussie was 13 juni 1999, toen wij allen zijn verkozen. Het Rijksarchief schrijft de 41 uittredende ministers aan met de vraag of het op het einde van de legislatuur hun paperassen krijgt. Zes federale ministers antwoorden positief, premier Dehaene kan alleen de notulen van de Ministerraad geven, want de rest bevindt zich bij het KADOC. De excellenties Smet, Van Parys, Viseur en Poncelet geven hun documenten af. Ook de medewerker Yvan Ylieff doet dat. Hij is een historicus, hij is dus vatbaar voor deze problematiek en was tijdens de vorige legislatuur ook bezig met een wetsontwerp over de termijnen en dergelijke. Ook hij stelt vast dat het te betreuren is dat slechts zes excellenties hun paperassen hebben afgegeven. Er is ook één gewestminister, de Brusselaar Didier Gosuin, die zijn zaken heeft afgegeven, maar verder niemand. 19 ministers zijn toch een beetje beleefd en zeggen dat ze niets geven, maar 15 excellenties vinden het niet eens nodig om te antwoorden.

Voor Vlaanderen is dit minder schadelijk, want in Vlaanderen hebben heel wat privé-instanties, provincies, partij-instanties en vakbonden regionale archieven, zodat daar de zaken niet echt verloren gaan. In Wallonië is het echter een ramp. Niemand minder dan de heer Persoons van het Algemeen Rijksarchief heeft daarover onlangs nog gepubliceerd onder de welluidende titel "Où sont les documents wallons?". Blijkbaar heeft de regionale minister Charles Michel dat ook aangevoeld en heeft hij daarom een wetsontwerp ingediend. Wij zouden ons daaraan kunnen spiegelen, want het zou een model kunnen zijn voor eenzelfde wetgeving op federaal niveau. Charles Michel zegt terecht dat het gaat over het historisch patrimonium van Wallonië. Er zijn toch nog altijd problemen, ook in Wallonië. Als ik zie hoe men in Le Soir van 31 januari 2001 en op de RTBF in dezelfde periode te keer gaat en hoe men zegt dat Wallonië kilometers achterstaat op Vlaanderen, is dat wel duidelijk.

disposent pas d'archives du tout.

Beaucoup dépend de la bonne volonté des directeurs de cabinet. Par ailleurs, bon nombre de documents ne sont pas enregistrés ou ne sont accessibles qu'après 100 ans. Il est de la plus haute importance que les archives ne se perdent pas. Le statut privé des archives peut-il être revu? Quelles mesures sont-elles été imposées aux nouvelles institutions?

De Walen zouden al tevreden zijn als het audiovisueel materiaal gesorteerd zou geraken.

De perspolemieken van het niveau van PAN wil ik even achterwege laten, want die zijn beneden ons niveau.

Voor de toekomst kondigen zich nu al problemen aan. De Copernicus nota creëert een aantal nieuwe organen zoals de beleidsraad, het directiecomité en de cel beleidsvoorbereiding. Zijn de archieven van die organen privé of openbaar? In de toekomst zullen die zaken namelijk erg belangrijk worden.

Ik kom tot enkele praktische problemen.

Ten eerste, de rol van de kabinetschef en de minister is tot nu toe altijd beslissend geweest. Sommige kabinetsmedewerkers zijn positief maar andere zijn buitengewoon vijandig en beschouwen de mensen die de archieven komen ophalen als bedreigend.

Ten tweede, een aantal documenten is gewoonweg niet geregistreerd. Dat geldt voor faxberichten, telefoongesprekken waarvan meestal geen schriftelijke neerslag is en veel berichten uit de moderne communicatiemedia. Vaak worden wij ook geconfronteerd met een begeleidende brief van een minister aan iemand. Die brief verwijst vaak naar belangrijke bijlagen die echter niet bewaard worden. De brief is natuurlijk onbruikbaar. Er is onvoldoende gekwalificeerd personeel. Sommige documenten zijn over een periode van honderd jaar aan algemene controle onttrokken. Collega Pierre Lano vroeg daarover in 1997 nog of die termijn van honderd jaar nog verzoenbaar is met het publiek karakter van een administratie en archieven. Het antwoord van de toenmalige minister was positief. Naar mijn smaak is dat daarmee niet verzoenbaar. In de ministeries wordt er bewust steeds minder op papier gezet. Een nota van de administratie wordt vaak gevolgd door een gesprek met de minister. Dat gesprek kan aan het dossier een totaal andere richting geven maar wij vernemen daarover niets. Oud-premier Tindemans heeft daarover schitterend gezegd: "In de politiek zijn er nog altijd gebeurtenissen die geen enkele historicus kan ontdekken of reconstrueren en als je het dan zelf vertelt, zal er altijd wel iemand opstaan om jouw interpretatie tegen te spreken. Je kan dan enkel filosofisch worden en stellen dat je nergens zeker van bent." Dat is ook zo.

De bewaring en registratie van documenten zijn om twee redenen nochtans belangrijk. Zulke archieven bewijzen ten eerste vaak de mechanismen van onze besluitvorming. Het is van fundamenteel belang dat archieven niet verloren gaan. Ten tweede, geldt een algemeen belang van recht op informatie, recht op controle van de overheid. Die documenten maken, net zoals kunstwerken, deel uit van het nationaal patrimonium. Het zijn elementen van ons bestaan en onze geschiedenis. Volgens mij is dat allemaal essentieel in een democratie.

Mijnheer de minister, daarom heb ik de volgende vragen.

Ten eerste, kunt u overwegen of onderzoeken of dat privé-statuuut herzien kan worden? Door mijn vraag zo algemeen te stellen laat ik alle mogelijkheden open voor de termijnen of de modaliteiten van het

privé-karakter.

Ten tweede, wat met de nieuwe instelling?

02.02 Minister **Charles Picqué**: Mijnheer de voorzitter, collega Willems, uw vraag stelt de mogelijkheden aan de orde om de wet van 1955 over de archieven te wijzigen. De modernisering van de wet over de archieven maakt sinds de institutionele hervorming van 1993 het voorwerp uit van verschillende wetsvoorstellen en wetsontwerpen. Om verschillende redenen heeft geen enkel van die voorstellen of ontwerpen tot een resultaat geleid. U kent de toestand.

Ik moet wel vaststellen dat de impasse over de modernisering van de wet over de archieven van tweeërlei aard is.

De ene oorzaak is van budgettaire aard, terwijl de andere te maken heeft met de federale structuur van ons land. Het budgettaire effect is evident en het ligt voor de hand dat de impact belangrijk is. Dat vloeit voort uit de toename van het aantal documenten dat moet worden gearhiveerd, alsook uit de noodzaak om de gegevensbanken te moderniseren, te digitaliseren, te informatiseren enzovoort. Het probleem dat het gevolg is van de federale staatsstructuur, vloeit voort uit het feit dat de federale wetgever niets aan de gefederaliseerde entiteiten kan opleggen. Een uitzondering hierop vormt de Duitstalige Gemeenschap. U weet dat er een samenwerkingsakkoord bestaat tussen de federale staat en de Duitstalige Gemeenschap.

Momenteel wordt een nieuw voorontwerp van wet op de archieven voorbereid. Met het ontwerp willen we de bepalingen betreffende de verplichting tot archivering doen overeenstemmen met wat in andere staten van de Europese Unie wordt gedaan. Ik denk meer bepaald aan de invoering van een bepaling waarbij de mogelijkheid wordt gecreëerd om de openbare archieven na een periode van 50 jaar te raadplegen.

In verband met onze private archieven is het zo dat elke grote erkende politieke familie over een archief beschikt. Privaatarchieven kunnen dus bij onze eigen politieke familie in bewaring gegeven worden, ofwel kan men ze aan het Rijksarchief toevertrouwen. Ik geef toe dat het om een mogelijkheid gaat en niet om een verplichting.

Mag ik eraan toevoegen dat het niet zo eenvoudig is om uit te maken wat van fundamenteel algemeen belang is of wat men als onbeduidend kan beschouwen? Zelf heb ik ervaring met de archieven van het Brussels Gewest en mijn eigen documenten worden bewaard in het gemeentehuis. Hoewel het belangrijk is die documenten te bewaren, zitten er volgens mij minder belangrijke stukken tussen.

Wij moeten een methode uitwerken om het onderscheid te maken tussen wat nuttig kan zijn voor de geschiedenis van het land en wat onbelangrijk is. Elke ministeriële handeling die tot een administratieve beslissing heeft geleid, zal noodzakelijkerwijs via de archieven van de respectieve administraties in de algemene Rijksarchieven worden bewaard. Ik moet hierbij toegeven dat wij inderdaad het risico lopen dat een aantal documenten verdwijnt, wat nadelig kan zijn voor het inzicht in bepaalde politieke gebeurtenissen.

02.02 **Charles Picqué**, ministre: Depuis la réforme institutionnelle de 1993, la modernisation de la loi sur les archives a donné lieu à plusieurs propositions et projets de loi qui sont restés lettre morte jusqu'à présent. L'impasse est grande et a deux causes principales.

L'impact budgétaire est considérable et résulte de toute évidence de l'accroissement du nombre de documents à archiver. Il convient en effet de moderniser et de numériser les banques de données. Par ailleurs, le législateur fédéral ne peut rien imposer aux entités défédéralisées.

Sauf avec la Communauté germanophone, il n'y a aucun accord de coopération liant l'Etat fédéral aux entités fédérées.

Un nouveau projet de loi sur les archives est en préparation. Il doit mettre nos règles en matière d'archives en adéquation avec les règles européennes. Je songe principalement à l'ouverture des archives après 50 ans.

Je voudrais rappeler que toutes les grandes familles politiques possèdent un centre d'archives agréé. Nos archives personnelles peuvent être conservées au sein de notre propre famille ou confiées aux archives générales du Royaume. C'est notre choix. J'estime important que les archives soient conservées mais il nous faut élaborer à cet effet une méthodologie basée sur la tradition du pays. Chaque acte ministériel se retrouvera nécessairement, par le biais des archives des administrations publiques, dans les Archives générales du Royaume.

Je conçois qu'il nous faudra

U hebt veeleer een vaststelling gedaan dan een vraag gesteld. Ik ben het ermee eens dat we voor een moeilijke toestand staan. Misschien moeten we een methodologie uitvinden, rekening houdend met de noodzaak om het onderscheid te maken tussen dat wat van algemeen belang is en de rest. Ik zal hier dus over nadenken. Uw bekommerning is gerechtvaardigd. Ik ben ervan overtuigd dat wij verantwoordelijk zijn voor de toekomst en de volgende generatie. Uw bezorgdheid verdient dan ook mijn aandacht en ik zal hierover nadenken. De beste manier van werken zou er natuurlijk in bestaan de wet te wijzigen. Ik moet echter betreuren dat dit niet het geval is. Wij moeten dit probleem via een wetswijziging oplossen.

02.03 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik ben blij met het antwoord van de minister. Ik heb een open vraag gesteld en hij heeft een open antwoord gegeven. Het was een zinvol gesprek.

Mijnheer de minister, ik heb wel nog een paar replieken. Ten eerste, zegt u zeer terecht dat er een reeks wetsvoorstellen zijn ingediend. Toch is het nog steeds niet gelukt. Ik zou dus op zijn Vlaams zeggen "blijven oefenen". Moeilijk gaat immers ook.

Ten tweede, stel ik als Vlaams-nationalist graag vast dat ik Wallonië hier als voorbeeld mag aanhalen. In Wallonië is een ontwerp van decreet ingediend. Ik zou blij zijn als dat ook op federaal vlak zou kunnen gebeuren. Als Wallonië het goed doet, doet het het goed. Ze zetten die stap omdat er bij hen een grotere nood aan is dan in Vlaanderen.

Ten derde, merkt u op dat er een budgettair probleem is. Ik weet niet of daar ooit al een raming van is gemaakt. Ik heb er geen idee van over hoeveel miljoen het gaat. Zo verschrikkelijk veel kan dat echter niet zijn. Bij mijn weten zijn cultuur en het bewaren van het eigen patrimonium – wat hier het geval is – dat waard.

U kondigt aan dat er onderzoek is naar de coördinatie met andere Europese wetgeving. Ik leid hier dus uit af dat men vanuit die wetgeving tot de visie zou kunnen komen dat ministeriële archieven publiek eigendom zijn. Als dat zo is, verheug ik mij daarover.

U zegt dat we vooral in Vlaanderen voor een deel terechtkunnen bij privé-archieven. Dat is juist, maar dat geldt niet voor Wallonië waar bijna geen enkele stad een archief heeft. In Vlaanderen alleen al in mijn streek hebben Dendermonde, Sint-Niklaas en Gent een eigen archivaris. Men heeft mij verteld dat in Wallonië enkel Luik, Moeskroen en Charleroi een stadsarchief hebben. Ik weet niet of dat juist is. Met privé-archieven van partijen en vakbonden loopt men bovendien het grote risico dat ze gesloten zijn. Als ik mij aanbied bij het archief van een andere politieke partij, is het immers mogelijk dat mij de toegang geweigerd wordt. Bij een rijksarchief zou dat onmogelijk zijn.

U zegt voorts dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen belangrijke bescheiden en minder belangrijke. Dat klopt. U weet echter dat een goede archivaris ziet wat belangrijk is. Bovendien kan wat vandaag niet belangrijk is, morgen heel belangrijk blijken. We mogen de deur dus niet bij voorbaat sluiten voor historisch onderzoek. Ik ben heel blij met uw besluit waarin u toegeeft dat ik in mijn stelling van het probleem gelijk heb. Er is een risico dat dit cultureel

apprendre à accepter qu'une foule d'informations sur l'histoire politique de ce pays est irrémédiablement perdue. Nous devons faire en sorte que cela ne puisse plus arriver à l'avenir. Nous portons une responsabilité pour les générations futures et le mieux sera d'agir par une modification de la loi.

02.03 Ferdy Willems (VU&ID): Je me réjouis de la franchise de votre réponse. En effet, s'il y a déjà eu des initiatives législatives, toutes ont été vaines, mais c'est en forgeant que l'on devient forgeron.

A-t-on déjà procédé à une évaluation de l'impact budgétaire? La culture ne le mérite-t-elle pas?

Le problème est bien plus criant en Wallonie. A l'exception de Mouscron et de Liège, on n'y trouve pas d'archives de la ville ou d'archives privées. Par ailleurs, il peut se produire que des archives privées, par exemple d'un parti politique, ne soient pas accessibles à certaines personnes. Les archives publiques en revanche sont accessibles à tous.

Le ministre prétend qu'il faut faire un tri entre les informations importantes et moins importantes. A mon sens, c'est le travail de l'archiviste qui a été formé à cet effet.

Le ministre se range à ma thèse selon laquelle il existe un risque réel de voir disparaître un patrimoine culturel important.

Ma motion de recommandation est si évidente que chacun devrait s'y rallier.

patrimonium verloren gaat. We moeten stappen zetten in die richting. Ik heb dan ook een motie van aanbeveling ingediend. Ik hoop dat men ze durft te laten passeren, hoewel ik in dit huis al veel wijzer ben geworden.

Ik hoop dat men mijn motie van aanbeveling goedkeurt en dat ze de steun krijgt van het Parlement. Het is een heel eenvoudige motie die alleen vraagt te onderzoeken of het statuut kan worden veranderd. Ik laat dus alle initiatieven over aan de regering. Verder vraag ik in de toekomst regelingen te treffen voor de nieuwe instellingen. Dat is alles wat ik vraag in mijn motie van aanbeveling. Ik zou de meerderheid dus durven te vragen om een motie van aanbeveling nu eens een aanbeveling te laten zijn die men niet automatisch onmiddellijk doodslaat met een eenvoudige motie.

Mijnheer de minister, ik dank u voor dit zinvolle gesprek.

Moties **Motions**

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Ferdy Willems en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellatie van de heer Ferdy Willems
en het antwoord van de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid,
vraagt de regering om
- de hervorming te overwegen van het privaat karakter dat de ministeriële archieven in ons land nog steeds hebben op het einde van de legislatuur;
- het statuut te bepalen van de archieven van de instellingen, opgericht na de "nota-Copernicus" en het koninklijk besluit van 7 november 2000 (Belgisch Staatsblad van 18 november 2000), over de oprichting en de samenstelling van gemeenschappelijke organen ten behoeve van elke openbare federale dienst."

Une motion de recommandation a été déposée par M. Ferdy Willems et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu l'interpellation de M. Ferdy Willems
et la réponse du ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes,
demande au gouvernement
- d'envisager d'ôter aux archives ministérielles le caractère privé qu'elles revêtent toujours dans notre pays à la fin de la législature;
- de définir le statut des archives des organes créés après la "note Copernic" et l'arrêté royal du 7 novembre 2000 (Moniteur Belge du 18 novembre 2000) portant création et composition des organes communs à chaque service public fédéral."

Een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Muriel Gerken en de heren Maurice Dehu, Pierre Lano en Serge Van Overtveldt.

Une motion pure et simple a été déposée par Mme Muriel Gerken et MM. Maurice Dehu, Pierre Lano et Serge Van Overtveldt..

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

02.04 Minister **Charles Picqué**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer **02.04** **Charles Picqué**, ministre: Willems kan toch niet ontkennen dat wij een oplossing proberen te **Même si la motion pure et simple**

vinden. Afgezien van de gekende parlementaire formele procedure, meen ik dat het opportuun zou zijn om samen een oplossing te bedenken. Ik ben bereid daarvoor inspanningen te leveren omdat ik ervan overtuigd ben dat uw bezorgdheid gerechtvaardigd en verantwoord is.

l'emporte, cela ne m'empêchera pas de prendre des initiatives en vue d'améliorer notre système d'archives.

03 Vraag van de heer Ferdy Willems aan de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid, over "de toenemende mate waarin de grijze materie België verlaat" (nr. 6356)

03 Question de M. Ferdy Willems au ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la politique des grandes villes, sur "le phénomène, de plus en plus inquiétant, de la fuite de cerveaux" (n° 6356)

03.01 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in België gaan wij er altijd van uit dat wij geen grondstoffen hebben maar wel grijze materie. Een aantal academici heeft zich groen en blauw geërgerd aan uw initiatief om voor de ruimtevaart 600 miljoen ter beschikking te stellen. Ik gun de ruimtevaartsector die schenking van harte, want ruimtevaart is belangrijk. De genoemde academici vragen zich echter af waarom zij zelf geen geld ter beschikking kregen.

Wij stellen algemeen vast dat een aantal intellectuelen ons land verlaat. Daarvoor zijn er verschillende oorzaken.

Ten eerste, ligt het loon in het buitenland hoger. Onlangs adviseerde een gerenommeerd professor-kinesist jonge academici naar het buitenland te gaan omdat zij daar drie tot vier keer zoveel zouden verdienen als hier.

Ten tweede, vindt de academische wereld dat er geen langetermijnbeleid bestaat voor die materie. Elke nieuwe legislatuur brengt een nieuw beleid met zich mee en regionaal beleid is soms in tegenstrijdig met federaal beleid. In de plenaire vergadering beloofde u enkele maanden geleden om het witboek over het wetenschapsbeleid uit te brengen in januari of februari 2002. Waar blijft dat witboek?

Ten derde, na het behalen van hun doctoraat blijven een aantal academici aan de universiteit met een onzeker statuut in een tijdelijk contract. Uiteindelijk geraken zij niet door de mazen van het net en moeten de universiteit op 30- of 40-jarige leeftijd verlaten. Veelal komen zij terecht in het middelbaar onderwijs, waar anderen al vijftientwintig jaar lang werken, of moeten zij naar het buitenland gaan. Dat is pijnlijk voor de goede academici van die leeftijd.

Ten vierde, de methode van selecteren is in België erg ongelukkig. In een faculteit krijgen sensationele, op media gerichte projecten gemakkelijker steun door middel van studiebeurzen dan de academici die minder spectaculair werk leveren. Op die manier sneuvelen de soms belangrijke kleinschalige projecten. Enkele jaren geleden kende ik een Vlaming die in Europa de enige doctor was in Zuid-Amerikaanse studies. Hij had bijvoorbeeld het Maya-schrift ontcijferd. In de academische wereld in ons land kon hij niet eens aan werk geraken; hij moest stempelen. Ik ken ook een specialist over de Bronstijd – ik mag de naam niet noemen – die van Scandinavië tot in Spanje is gerenommeerd. Toch werkt hij nu als ambtenaar op het ministerie omdat er voor zijn discipline geen geld is. Hetzelfde geldt

03.01 Ferdy Willems (VU&ID): Les pays occidentaux doivent souvent compter sur leur "matière grise" pour pouvoir jouer un rôle sur la scène mondiale. Bon nombre de scientifiques s'expatrient; c'est le phénomène bien connu de la fuite des cerveaux. Ils se laissent séduire par les moyens plus importants mis à leur disposition à l'étranger et sont, pour la plupart, déçus par le manque de cohérence de la politique scientifique mise en œuvre dans notre pays. Après leur doctorat, beaucoup de scientifiques restent actifs au sein de leur université avec, souvent, un statut bancal. Fréquemment, au terme de 15 à 20 ans de recherches, ils sont contraints de quitter le monde académique et aboutissent, par exemple, dans l'enseignement secondaire, avec le manque de motivation que l'on imagine.

Les scientifiques qui collaborent à des projets peu spectaculaires se plaignent souvent que leurs collègues travaillant dans des secteurs plus médiatisés se voient attribuer davantage de moyens. Ils reprochent par exemple à la Belgique d'investir des sommes étonnamment élevées dans le secteur de la recherche spatiale.

voor een plantensystematicus, numismaten en papyrologen die ik ken. Ik zou die lijst langer kunnen maken, maar ik beperk mij tot de wetenschappelijke specialisaties die mij het best bekend zijn.

Erkent u dat probleem en hoe remedieert u het?

03.02 Minister **Charles Picqué**: Mijnheer de voorzitter, collega Willems, de regering heeft een reeks acties op het getouw gezet om dit probleem aan te pakken. Vooreerst werken wij resoluut mee aan de ontwikkeling van een Europese researchruimte waartoe Europees commissaris Busquin de aanzet heeft gegeven. Tevens hebben wij – en dat is uniek in Europa – researchprogramma's opgezet waarbij via cofinanciering Europese teams betrokken zijn. Een voorbeeld hiervan zijn onze universitaire aantrekkingspolen die met een budget van meer dan 110 miljoen euro Europese laboratoria verenigen. België is op die manier aanwezig in de Europese expertisepolen en ons land moedigt de intra-Europese mobiliteit aan.

Aan de braindrain zitten twee facetten. Enerzijds, moet de intra-Europese mobiliteit worden aangemoedigd, anderzijds, moet de terugkeer van onderzoekers die buiten Europa verblijven in de hand worden gewerkt. Dit laatste wordt nog bemoeilijkt door het feit dat het voor Belgische onderzoekers van belang is een opleiding buiten Europa te kunnen volgen. Wij moeten er dan voor zorgen dat zij terugkomen in plaats van in de Verenigde Staten of Japan te blijven omwille van hun bezoldiging of om fiscale redenen.

Daartoe hebben wij een reeks maatregelen genomen. Ten eerste, zijn er de beurzen voor onderzoekers die terugkeren uit niet-Europese landen. Zij bieden een loon en werkingskosten gedurende twee jaar, zodat de onderzoeker zijn research in België kan starten. Totnogtoe hebben wij hiervoor 50 miljoen besteed, goed voor een twintigtal beurzen.

Dat was een eerste initiatief.

Ik hecht veel belang aan de tweede denkpiste. Volgens mij moeten wij een globale herziening van het fiscaal en sociaal kader van de onderzoekers uitwerken. Ik denk aan de buitenlandse post doctorandi en hooggeschoolde buitenlandse onderzoekers. In dit verband werd contact opgenomen met de minister van Financiën, met de minister van Binnenlandse Zaken en met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit resulteert in de oprichting van een aantal werkgroepen die momenteel aan de slag zijn.

We moeten inderdaad nog verder gaan, maar we moeten ook de uitwerkingen van de eerste initiatieven nog ervaren. Ik denk hierbij aan de beurzen bij de terugkeer van wetenschappers. Er zijn aanhangers van de formule die beweren dat het voldoende zal zijn en er zijn tegenstrevers die zeggen dat het onvoldoende en niet doorslaggevend zal zijn om de terugkeer van de onderzoekers te waarborgen. We zullen zien hoeveel onderzoekers bereid zullen zijn om terug te komen.

U hebt ook het witboek aangehaald. Het project is beëindigd en ik heb een eerste versie geraadpleegd. Het witboek opent enkele denkpistes, maar we moeten natuurlijk de suggesties koppelen aan de financiële werkelijkheid. Volgens mij kan het witboek de basis

03.02 **Charles Picqué**, ministre: Je rappelle que la Belgique a déjà pris plusieurs initiatives pour endiguer la fuite des cerveaux. Nous avons tout d'abord mis sur pied l'Espace européen de la Recherche (ERA) qui permet de développer des programmes de recherche nationaux auxquels participent, chose unique en Europe, des équipes européennes. La Belgique renforce ainsi sa présence au sein des pôles d'expertise européens et encourage la mobilité intra-européenne.

Pour éviter une fuite des cerveaux, il convient d'encourager la mobilité tout en favorisant le retour des chercheurs européens qui suivent actuellement des formations importantes aux Etats-Unis et au Japon. Nous sommes donc confrontés à une réalité complexe. Dès lors, nous octroyons des bourses aux chercheurs européens qui rejoignent leur patrie. Par ailleurs, nous adapterons les règles fiscales et sociales d'application aux chercheurs afin de promouvoir leur mobilité. Au près des ministères des Finances, de l'Intérieur, des Affaires sociales et de l'Emploi et du Travail, des groupes de travail planchent actuellement sur ce projet.

Le projet de Livre blanc est prêt. Il suggère quelques pistes de réflexion nouvelles. J'espère qu'il pourra contribuer à une solution satisfaisante pour le futur. Nous devrons néanmoins toujours tenir compte de nos limites budgétaires.

vormen van een diepgaande bezinning over de toekomst van onze federale wetenschappelijke instellingen. Het witboek is een interessant gegeven en het is een resultaat van de gezamenlijke bezinning van de verantwoordelijken van onze federale wetenschappelijke instellingen. Ik ben van plan om de inhoud van het witboek in de komende maanden aan te kondigen. We moeten natuurlijk ook rekening houden met de financiële situatie en geen onredelijke zaken gaan beloven.

03.03 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, er zijn een aantal opmerkingen die mij bijzonder bevallen. Ook hier hebt u een ernstig antwoord gegeven.

We praten hier maar over 100 miljoen euro, wat niet zoveel is. Ik vroeg mij toch af of er een lijst beschikbaar was van diegenen die van de beurzen genieten. Ik vraag om privé-redenen geen namen, enkel de disciplines.

Dezelfde vraag wil ik ook stellen aangaande de studenten met een beurs, de studenten buiten Europa. Waarom vraag ik dat? Precies om aan te tonen dat de problematiek die ik aankaart, terecht is. Zijn het disciplines die goed in de markt liggen, of komen ook de kleinere takken aan bod? Dat kunnen we zien aan de themata waaraan de beurzen worden besteed.

Ik zou willen vragen dat u zo snel mogelijk werk maakt van een vorming van een sociaal kader en dat u het zo snel mogelijk implementeert. Het gaat immers om jonge academici en om jonge mensen die aan het begin van hun carrière staan en die dikwijls in een penibele financiële situatie leven. Indien u dit kan waarmaken dan feliciteer ik u op voorhand, want ik vind het bijzonder belangrijk.

Idem dito voor het witboek. Wij wachten er al jaren op. Ik ben u dankbaar mocht u er werk van maken. U zou iets realiseren waar velen voor u niet zijn uitgeraakt. Het is belangrijk, zoals u zelf zegt, om tot een bezinning en een heroriëntatie te komen van het wetenschappelijk beleid dat op dit ogenblik niet altijd is zoals het hoeft te zijn.

03.04 Pierre Lano (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik wil kort nog iets meedelen aan de heer Willems en aan de minister. Vorige week is er in Frankrijk een studie verschenen over braindrain. Het probleem is daar natuurlijk groter omdat het daar gaat om een groter aantal wetenschappers. De kwestie ligt er ook gevoeliger wegens het "Franglais". Het is bewezen dat in een land als Frankrijk braindrain als iets positiefs ervaren wordt. Immers, men komt er tot de vaststelling dat zelfs diegenen die blijven in het land waarnaar zij emigreren, culturele en emotionele banden behouden met hun land van oorsprong. Als zij kunnen, laten zij de wetenschappelijke informatie doorstromen naar hun land van herkomst. Ik kon niet nalaten dat te benadrukken. Ik raad de minister overigens aan die studie op te vragen.

03.05 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, het is evident dat de Europese gedachte het fenomeen bevordert.

Het incident is gesloten.

03.03 Ferdy Willems (VU&ID): Existe-t-il une liste des divers secteurs pouvant bénéficier des 100 millions d'euros cités, ainsi que des bourses allouées, par secteur, aux étudiants qui étudient à l'étranger?

J'espère que le ministre mettra en oeuvre le plus vite possible les conclusions du groupe de travail. Une réflexion sur la politique scientifique est une nécessité absolue.

03.04 Pierre Lano (VLD): Une étude relative à la fuite des cerveaux a été publiée en France la semaine dernière. Ce phénomène y est décrit comme positif parce que les personnes concernées conservent des liens culturels et émotionnels avec leur pays d'origine et veillent même à ce que l'information scientifique soit transmise en France. La nation qui redoute tant le franglais considère donc l'émigration scientifique comme positive.

L'incident est clos.

03.06 **De voorzitter:** Collega's, ik wil nog meedelen dat de vraag nr. 6411 van de heer Karel Van Hoorebeke naar een latere datum wordt verschoven.

De minister heeft gevraagd mijn eigen vraag nr. 6441 naar een volgende vergadering te verdagen. Dan zou ik een veel beter antwoord krijgen dan vandaag mogelijk is.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.32 uur.
La réunion publique de commission est levée à 15.32 heures.*